

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS NITZAVIM • MAAMAR 6

כי כארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח כן...

Car la terre fait pousser ses produits

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/likutei-torah/nitzavim/6/

1 כי כארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח כן אד' הוי' יצמיח צדקה ותהלה כו'. (ועיין בזהר תרומה קס"ו ב').

« Car, comme la terre fait pousser sa végétation et comme un jardin fait germer ce qui y a été semé, ainsi Ado-nai Havaya fera germer la justice et la louange », etc. (Voir aussi le Zohar, Terumah, 166b.)

הנה כל הנביאים לא נתנבאו על מתן שכרן של מצות רק לענין אכילת פירותיהן בעוה"ז בשכר גשמי לימות המשיח

Or, tous les prophètes n'ont prophétisé au sujet de l'octroi de la récompense des mitsvot qu'en ce qui concerne la jouissance de leurs fruits dans ce monde, sous la forme d'une récompense matérielle, aux jours du Machia'h ;

אבל לענין השכר הרוחני שיש בכל מצוה ומצוה מצד עצמה כי שכר מצוה מצוה ע"ז נא' [נאמר] עין לא ראתה כו' ועמ"ש מזה ע"פ מנורת זהב.

mais quant à la récompense spirituelle qui réside dans chaque mitsva en propre, car « la récompense d'une mitsva, c'est la mitsva », il est dit à son sujet : « Aucun œil ne l'a vue », etc. Voir aussi ce qui est écrit à ce propos sur le verset « Un chandelier d'or ».

2 ולא דברו הנביאים בזה כלל. וזה יתגלה לע"ל [לעתיד לבוא] בתחיית המתים אך אעפ"כ [אף על פי כן] ישנו בהעלם בכל

Les prophètes n'ont pas parlé de cela du tout. Cela sera révélé dans les temps futurs, lors de la Résurrection des morts. Néanmoins, cela est présent, à l'état caché, dans chaque

נפש מישראל בבחי' עבודה גם עתה בעשותו המצוה ובראש השנה ויוהכ"פ [ויום הכפורים] נתגלה מן ההעלם ועל זה נאמר כן אד' הוי' יצמיח צדקה ותהלה כו'.

âme juive, au niveau du service, même maintenant, lorsqu'on accomplit la mitsva ; et, à Roch Hachana et à Yom Kippour, elle se révèle en sortant de son état caché. C'est à ce sujet qu'il est dit : « Ainsi Ado-nai Havaya fera germer la justice et la louange », etc.

3 ולהבין ביאור ענין זה הנה בעשרת ימי תשובה אומרים המלך הקדוש כו'. ולכאורה אין לזה טעם דבשלמא בראש השנה המלך יושב על כסא דין וכסא רחמים אומרים המלך הקדוש.

Pour comprendre l'explication de cette idée : pendant les Dix Jours de techouva, nous disons « le Roi saint », etc. Or, à première vue, cela n'a pas de raison d'être. Certes, à Roch Hachana, [lorsque] le Roi siège sur le trône du jugement et sur le trône de miséricorde, nous disons « le Roi saint » ;

אבל בעשרת ימי תשובה שאחרי ר"ה [ראש השנה] מאיזה טעם אומרים המלך הקדוש המלך המשפט. mais pendant les Dix Jours de techouva qui suivent Roch Hachana, pour quelle raison disons-nous « le Roi saint » [et] « le Roi du jugement » ?

4 וגם מהו ענין המלך אצל הקדוש כי קדושה ענין בפ"ע [בפני עצמו] ומלוכה ענין בפ"ע [בפני עצמו]. ויובן כל זה בהקדים תחלה ענין ירידת הנשמות בעוה"ז שהיא ירידה לצורך עלייה והיינו ע"י מעשה המצות אשר קדשנו במצותיו כו'.

Et aussi : quel rapport le «Roi» a-t-Il avec le «saint»? Car la sainteté est une notion en soi, et la royauté une notion en soi. Tout cela se comprendra en exposant d'abord la descente des âmes dans ce monde, qui est une descente en vue d'une élévation ; celle-ci s'accomplit par la pratique des mitsvot, «qui nous a sanctifiés par Ses commandements», etc.

כי הנה ידוע כי ישראל עלו במחשבה. פ"י כי המלאכים נמשכו מבחי" דבור העליון כמו שכתוב וברוח פיו כל צבאם

Car il est connu qu'Israël s'est élevé dans la pensée [de D.ieu]. C'est-à-dire que les anges ont été formés à partir du niveau de la parole supérieure, comme il est écrit : «Et par le souffle de Sa bouche, toute leur armée» ;

אבל הנשמות נמשכו מבחינה עליונה יותר דהיינו מבחי" מחשבה עילאה וההפרש ביניהם הוא כמו עד"מ למטה

mais les âmes ont été formées à partir d'un niveau supérieur, à savoir le niveau de la pensée supérieure. La différence entre elles est comparable, par analogie, à ce que l'on observe ici-bas :

הנה הדיבור נמשך מהבל הלב שנמשך ונעשה קול ודיבור על ידי הקנה וההבל והקול נמשך מהגוף החומרי (ועיין באגה"ק [באגרת הקודש] ד"ה ויעש דוד שם)

la parole provient du souffle du cœur, lequel est émis et devient voix puis parole par l'intermédiaire de la trachée; le souffle et la voix proviennent du corps matériel (voir aussi Iggeres HaKodesh, le passage commençant par «Et David se fit un nom»);

וגם יוצא ונתפשט באויר העולם ונעשה בחי' נפרד מעצמיות האדם. משא"כ המחשבה שמתאחדת עם השכל הנה היא התפשטות השכל ולא התפשטות גופני.

elle sort aussi et se répand dans l'air du monde, devenant ainsi quelque chose de distinct de l'essence même de la personne. Il n'en va pas de même de la pensée, qui est unie à l'intellect: elle est un prolongement de l'intellect, et non un prolongement corporel.

וגם איננה נעשית בחי' נפרד מעצמיות האדם כי אדרבה היא מיוחדת בעצמותו כי הדבור הוא היוצא ונמשך לזולתו ולא המחשבה.

Elle ne devient pas non plus quelque chose de distinct de l'essence même de la personne; au contraire, elle est unie à son essence. Car c'est la parole qui sort de lui et s'étend vers autrui, et non la pensée.

וכדוגמא זאת יובן למעלה מעלת הנשמות על המלאכים ושאר כל הנבראים שכולם נבראו על ידי עשרה מאמרות וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] ועוף יעופף ועוף זה מיכאל כו'

Selon cette analogie, on comprendra, dans les mondes supérieurs, la supériorité des âmes sur les anges et sur toutes les autres créatures, qui ont toutes été créées par les Dix Paroles, comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie: «Et que les oiseaux volent»: «Les oiseaux» désignent Mikhaël, etc.

(שהוא עד"מ התפשטות גופני כנודע שהמלאכים שרשן מחיצוניות הכלים שהם בחי' גוף כו' ונשמות מהפנימית)

(ce qui correspond, par analogie, à un prolongement corporel; car il est connu que la racine des anges se trouve dans la dimension extérieure des réceptacles, qui correspond au niveau du corps, etc., tandis que [celle] des âmes se trouve dans la dimension intérieure).

אבל ישראל עלו במחשבה קודם שבא הדיבור ב' [בעשרה] מאמרות והיינו בראשית בשביל ישראל שנק' ראשית לפי שעלו במחשבה ולכן היו ג"כ קודם שייב [ששת ימי בראשית].

Mais Israël s'éleva dans la pensée avant que la parole ne vînt dans les Dix Énoncés. C'est là [le sens de] « Beréchet » : pour Israël, qui est appelé « prémices » (réchet), parce qu'il s'éleva dans la pensée. C'est pourquoi Israël précéda également les six jours de la Création.

וכיון שכן שגם קודם ירידתן בעולם הזה עלו במחשבה עילאה למעלה מבחי המלאכים כו'. א"כ צריך
Puisqu'il en est ainsi, puisque même avant leur descente dans ce monde, ils s'élevèrent dans la pensée supérieure, au-dessus du niveau des anges, etc., il faut donc

להבין מהו ענין הירידה צורך עלייה מהו העלייה עוד יותר (ועיין מזה בד"ה ושמתי כדכד) והענין דהנה
כתיב ואנשי קדש תהיו לי וכתוב קדש ישראל לה'.

comprendre en quoi consiste la descente « en vue d'une élévation » : quelle est cette élévation supplémentaire ? (Voir aussi à ce sujet le discours commençant par « Je ferai [tes fenêtres] en kadkod ».) L'explication est la suivante : il est écrit « Vous serez pour Moi des hommes de sainteté (kodech) », et il est écrit « Israël est saint (kodech) pour Havaya ».

וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] ע"פ קדושים תהיו יכול כמוני תלמוד לומר כי קדוש אני קדושת
למעלה מקדושתכם. וצ"ל איך קס"ד שיהיו כמוני עד שהוצרך להשמיענו שקדושת למעלה כו'.

Et nos Sages, de mémoire bénie, ont dit au sujet du verset « Vous serez saints » : « Cela pourrait-il signifier comme Moi ? L'Écriture dit : “Car Je suis saint” : Ma sainteté est supérieure à votre sainteté. » Il faut maintenant comprendre : comment aurait-on pu penser qu'ils seraient comme Moi, au point qu'il ait fallu nous enseigner que « Ma sainteté est supérieure », etc. ?

אך הענין כי יש בחי קדש ובחי קדוש. פי' קדוש הוא מה שהוא מובדל מבחי השתלשלות העולמות
ולית מחשבה תפיסא ביה כלל.

Mais l'explication est qu'il existe le niveau de kodech et le niveau de kadoch. Autrement dit, kodech désigne ce qui est séparé de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), et qu'aucune pensée ne peut saisir, absolument.

אך קדוש בוי"ו הוא בחי' המשכה היינו הארה הנמשכת מבחי' קדש העליון המובדל מהעולמות להיות נמשך ומתלבש בהעולמות שעצמות בחי' הקדש העליון א"א לו להיות נתפס ומתלבש בהעולמות

Mais kadoch, avec un vav, désigne le niveau de l'émanation vers le bas : c'est-à-dire un rayonnement qui émane du niveau du kodech supérieur, séparé des mondes, afin de descendre et de s'envelopper dans les mondes ; car l'essence même du niveau du kodech supérieur ne peut être saisie ni s'envelopper dans les mondes,

כי אין ביכולת העולמות להכיל בחי' זו דקדש עצמו וכמאמר קדש מלה בגרמיה הוא (בוהר אמור דצ"ד ב') שבגילוי בחי' זו היו העולמות בטלים במציאות לגמרי רק הארה מצומצמת נמשך מבחי' קדש להתלבש בהעולמות.

car les mondes n'ont pas la capacité de contenir ce niveau du kodech lui-même, comme le dit l'expression : « Kodech est une chose en soi » (dans le Zohar, Emor, folio 94b) ; en effet, si ce niveau se révélait, les mondes seraient entièrement annulés et cesseraient d'exister. Seul un rayonnement contracté émane du niveau du kodech pour s'envelopper dans les mondes.

וזהו בחי' קדוש בוי"ו שהוי"ו הוא בחי' המשכה וזהו ענין שהמלאכים אומרים ג"פ [ג' פעמים] קדוש שהם ג' בחי' המשכות מבחי' קדש העליון שנמשך

Tel est le niveau de kadoch avec un vav, car le vav désigne l'émanation vers le bas. C'est pourquoi les anges disent « Kadoch » trois fois : il s'agit de trois niveaux d'émanation vers le bas à partir du kodech supérieur, qui descend

בג' מדרגות ממדרגה למדרגה עד שאחר ג' בחי' אלו הוא נמשך בבחי' הוי' צבאות להיות מהוה צבאי צבאות שבעולמות עליונים אלף אלפים גדוד א' כו'

à travers trois degrés, d'un niveau à l'autre, jusqu'à ce qu'après ces trois niveaux, il soit attiré dans le niveau de « Havaya des armées », afin de faire exister les armées innombrables des mondes supérieurs, « mille milliers » dans une seule troupe, etc.

וג' מדרגות אלו היינו שמתחלה יורד אור מבחי' קדש ומתלבש במחשבה ואחר כך ממחשבה למדות וממדות לדבור עד שנמשך להוות צבאי צבאות העליונים שהתהוותם מבחינת הדבור

Ces trois degrés sont les suivants : d'abord, une lumière descend du niveau de kodesh et s'enveloppe dans la pensée ; ensuite, [elle descend] de la pensée aux attributs émotionnels (midot), puis des attributs émotionnels à la parole, jusqu'à être attirée pour faire exister les armées innombrables supérieures, dont la venue à l'existence relève du niveau de la parole,

וכדכתיב וברוח פיו כל צבאם (ועמ"ש מזה בד"ה רני ושמחי) והנה באמת אין ערוך כלל בחינת הארה זהו לגבי עצמות בחינת קדש העליון

comme il est écrit : « Et par le souffle de Sa bouche, toute leur armée » (et voyez ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par « Chante et réjouis-toi »). Or, en vérité, ce niveau de rayonnement n'a absolument aucune commune mesure avec l'essence du niveau du kodesh suprême,

כמו עד"מ שאין ערוך זיו השמש לגבי השמש ואין הזיו פועל בו שום שינוי וכך כתיב אני הוי' לא שניתו
tout comme, à titre d'analogie, l'éclat du soleil n'a aucune commune mesure avec le soleil [lui-même], et que cet éclat ne produit en lui aucun changement. Ainsi est-il écrit : « Moi, Havaya, Je n'ai pas changé. »

והנה נשמות ישראל ע"י שמקיימין המצות בעוה"ז בהתלבשותן בגופים עי"ז הם מתעלים לבחי' קדש העליון שהוא בחינה שלמעלה מבחינת קדוש בוי"ו וזהו ואנשי קדש תהיון לי ואנשי קדש ממש.

Or, les âmes d'Israël, en accomplissant les mitsvot dans ce monde tout en étant enveloppées dans des corps, s'élèvent par cela au niveau du kodesh suprême, qui est un niveau supérieur à celui de kadosh avec un vav. Tel est le sens de : « Et vous serez pour Moi des hommes de kodesh » : véritablement des hommes de kodesh.

(ועמ"ש מכ"ז [מכל זה] בד"ה שבת שבתון) וכמו שכתוב בזהר משפטים (דקכ"א סע"א [סוף עמוד א]) וזהו שאנו אומרים
אשר קדשנו במצותיו פי' בבחי' קדש עצמו

(Et voyez ce qui est écrit à propos de tout cela dans le discours commençant par « Un Chabbat de repos. ») Comme il est écrit dans le Zohar, Michpatim (folio 121, fin du côté a). Tel est le sens de ce que nous disons : « Qui nous a sanctifiés par Ses commandements » : c'est-à-dire, par le niveau du kodesh lui-même ;

והיינו ע"י מצותיו דוקא שהמצות הם בחי' רצון העליון ב"ה שלמעלה מבחי' חכמה. וכענין שתוק כך עלה במחשבה.

et cela précisément par « Ses commandements », car les mitsvot relèvent du niveau de la volonté suprême, béni soit-Il, qui est au-dessus du niveau de 'Hokhma (sagesse), comme dans l'énoncé : « Tais-toi ; ainsi en a-t-il été décidé dans la pensée. »

וזהו שתרי"ג מצות דאורייתא עם ז' מצות דרבנן הם תרי"ך עמודי אור לפי שהם בבחי' כתר עליון לשון כותרת ומקיף מלמעלה שהוא בחי' קדש ומובדל רק מקיף מלמעלה בחינת סוכ"ע כו'.

C'est pourquoi les 613 mitsvot de la Torah, avec les sept mitsvot des Sages, constituent les 620 piliers de lumière : elles relèvent du niveau du Kéter suprême (la Couronne), terme qui signifie couronne (koteret) et ce qui entoure depuis le haut ; c'est le niveau de kodesh, séparé, qui n'entoure que depuis le haut : le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), etc.

5 ועי"ז אשר קדשנו במצותיו כו'. וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדשו כי ענין אמרית קדוש בוי, להמשיך הארה מבחי' קדש העליון להעולמות שזהו בחי' קדוש.

Et par cela, « Qui nous a sanctifiés par Ses commandements », etc. C'est aussi ce que nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Dans l'avenir, on dira "Saint" devant les justes. » Car dire kadosh avec un vav consiste à faire descendre dans les mondes un rayonnement provenant du niveau du kodesh suprême ; tel est le niveau de kadosh.

לכן לפי שלע"ל [שלעתיד לבוא] יתעלו הצדיקים בבחי' קדש העליון וכמאמר קדושים תהיו. ואנשי קדש תהיו לי כו'. ע"כ יאמרו לפניהם קדוש. להמשיך מהם ה ארה ובחי' וי"ו שזהו בחי' קדוש כו'.

Par conséquent, puisque dans le Temps à venir les justes s'élèveront au niveau du kodesh suprême, comme il est dit : « Vous serez saints » et « Vous serez pour Moi des hommes de kodesh », etc., on dira « Saint » devant eux : afin de faire descendre d'eux un rayonnement et le niveau du vav, qui est le niveau de kadosh, etc.

וזהו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדושים שהמצות מביאים לידי קדושה כנ"ל ופי' קדושים לאלקיכם היינו שיהיו צרורים בצרור החיים את ה' וכמ"ש רננו צדיקים בה'.

Et c'est là le sens de : « Vous accomplirez tous Mes commandements et vous serez saints » : les mitsvot conduisent à la sainteté, comme expliqué précédemment. Le sens de « saints pour votre D.ieu » est qu'ils seront « liés dans le faisceau de la vie avec Havaya », comme il est écrit : « Justes, chantez avec joie en Havaya. »

6 והנה גילוי בחי' זו יהיה לע"ל [לעתיד לבוא] שע"ז נאמר עין לא ראתה כו' ועכשיו הוא בבחי' העלם במעשה המצוה

Or, la révélation de ce niveau aura lieu dans le Monde futur, à propos duquel il est dit : «Aucun œil n'a vu», etc. ; à présent, il demeure caché dans l'accomplissement de la mitsva.

אך קצת גילוי מבחי' זו נמשך להאיר לנפש האדם בעבודה הארה מבחי' קדושה זו (וכמ"ש בפ' ראה ע"פ ואת מצותיו תשמרו וע"פ וידבר משה אל ראשי המטות ובשאר דוכתי)

Cependant, une certaine révélation de ce niveau est attirée vers le bas afin d'éclairer l'âme humaine dans le service [divin] : un rayonnement de ce niveau de sainteté (comme il est écrit dans la paracha de Reeh, sur le verset «Et vous garderez Ses commandements», ainsi que sur le verset «Et Moché parla aux chefs des tribus», et en d'autres endroits).

וזהו ענין ברכת המצות שאומרים אשר קדשנו במצותיו וזהו פי' ברוך שיהיה ברוך ונמשך מעצמות א"ס ב"ה להיות מאיר ומתגלה עד שיהיה בחי' אתה לנכח והמשכה זו היא ע"י שם הוי' ובחי' מלך העולם

Tel est le sens de la bénédiction sur les mitsvot, dans laquelle nous disons : «Qui nous a sanctifiés par Ses commandements.» Tel est également le sens de baroukh («béni») : qu'il soit béni et attiré vers le bas depuis l'essence même de l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, afin de rayonner et de se révéler jusqu'à atteindre le niveau de «Toi» (Atah), dans une adresse directe. Cet influx est attiré par le Nom Havaya et par le niveau de «Roi du monde».

כי מדת המל' היא מקור העולמות ומתלבש בבחי' זמן ומקום כמאמר מלך מלך וימלוך כו' מלכותך מלכות כל עולמים כו' דור ודור כו'.

Car l'attribut de Mal'hout (souveraineté) est la source des mondes et s'investit dans le temps et l'espace, comme le disent les formules : «Il règne, Il a régné et Il régnera», etc. ; «Ta royauté est une royauté sur tous les mondes», etc. ; «de génération en génération», etc.

ולכך ע"י קבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] יומשך גילוי בחי' זו בנפש להיות אשר קדשנו במצותיו כו' והוא להיות בנפש בחי' אהבה רבה כו'

C'est pourquoi, par l'acceptation du joug de la royauté des Cieux, la révélation de ce niveau sera attirée dans l'âme, de sorte qu'elle puisse dire : «Qui nous a sanctifiés par Ses commandements», etc. Autrement dit, afin que l'âme possède le niveau de l'amour intense, etc.,

הנקרא בשם קדושה שמקבלת מקדש בחי' סוכ"ע (ועמ"ש בפ' שלח ע"פ מקושש עצים. וע' ברע"מ [ברע"א מהימנא] פ' אמרו דצ"ג א' בענין קדש קדוש קדושה)

appelé du nom de «sainteté» (kedoucha), car il reçoit de kodesh, le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin). (Voir aussi ce qui est écrit dans la paracha de Chela'h, sur le verset «ramassant du bois» ; et voir le Raaya Mehemna, paracha Emor, folio 93a, au sujet de kodesh, kadoch et kedoucha.)

והנה בענין ברכת המצות ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] עובר לעשייתן ועובר לישנא דאקדומי הוא גם עובר לשון מקיף

Or, au sujet de la bénédiction sur les mitsvot, nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : ovoir la'assiyatan, «avant leur accomplissement» ; ovoir exprime l'idée de précéder. Ovoir signifie également «entourant»,

כמו עובר לסוחר לשון סחור סחור והיינו שממשיכין תחלה בחיי מקיף שיהיה מקיף לעשייתן ר"ל [רוצה לומר] למעשה המצוה כו' כי המצות הן מלובשות בדברים גשמיים

comme dans l'expression ovoir lasocher, où socher est lié à sehor sehor, «tout autour». C'est-à-dire qu'on attire d'abord vers le bas le niveau d'un makif (une lumière englobante), afin qu'il entoure «leur accomplissement», c'est-à-dire l'acte de la mitsva, etc. Car les mitsvot sont investies dans des choses matérielles,

כמו טלית ותפילין וכדי שיומשך אור קדש העליון לשכון בדבר גשמי צריך להקדים הכנה לזה קודם עשיית המצוה והוא בברכת המצוה שימשיך בחיי מקיף על מעשה המצוה כו'.

comme le talit et les téfilines ; et, afin que la lumière du kodesh suprême soit attirée vers le bas pour résider dans une chose matérielle, il faut d'abord s'y préparer avant d'accomplir la mitsva. Cela se fait [par] la bénédiction de la mitsva : on attire le niveau d'un makif au-dessus de l'accomplissement de la mitsva, etc.

7 וזהו לישנא דאקדומי להקדים להמשיך בחיי מקיף לעשייתן מריש כל דרגין להיות ברוך ונמשך במלך העולם

Et voici le sens de l'expression «terme de priorité»: faire descendre d'abord, depuis le sommet même de tous les degrés, un niveau de lumière enveloppante pour «leur accomplissement», afin qu'elle soit bénie et attirée dans «Roi du monde».

ואזי אח"כ יוכל להמשיך גילוי אור קדש העליון גם בבחינת פנימיי [פנימיות / פנימית] ע"י מעשה המצוה כו'

Ensuite, on peut faire descendre la révélation de la lumière de la sainteté suprême également sur le plan intérieur (pnimiyout), par l'accomplissement de la mitzva, etc.

(ועמ"ש מענין ברכת המצות בד"ה ואתחנן אל כו' ובביאור ע"פ אלה מסעי ועיין בד"ה לסוסתי ברכבי פרעה שבשיר השירים)

(Voyez ce qui est écrit au sujet de la bénédiction sur les mitzvot dans le maamar qui commence par «Et j'ai imploré», etc., ainsi que dans l'explication du verset «Voici les étapes»; voyez aussi le maamar qui commence par «À ma jument parmi les chars de Pharaon», dans le Chir Hachirim.)

ובזה יובן ענין ירידת הנשמה שהיא צורך עלייה הגם שגם מתחלה עלו במחשבה אך כי העלייה הוא למעלה מעלה מבחי' מחשבה

On comprend ainsi la descente de l'âme, qui a pour but une élévation, bien qu'au commencement, elles aussi [les âmes] soient apparues dans la pensée: car cette élévation est infiniment supérieure au niveau de la pensée,

דהיינו בבחי' קדש העליון שמובדל מכל ההשתלשלות משא"כ בחי' מחשבה מקבלת רק הארה בעלמא מבחינת קדוש בוי"ו כו' (ועיין מ"ש בד"ה ושמתי כדכד):

à savoir, au niveau de la sainteté suprême, qui est séparée de tout l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), tandis que le niveau de la pensée ne reçoit qu'un simple rayonnement du niveau de kadoch avec un vav, etc. (Voyez aussi ce qui est écrit dans le maamar qui commence par «Et je ferai [tes fenêtres] en kadkod».)

8 ב והנה על גילוי שע"י מעשה המצות נאמר כי כארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח.

(2) Or, au sujet de la révélation qui résulte de l'accomplissement des mitzvot, il est dit : «Car, comme la terre fait pousser son produit et comme un jardin fait germer ce qui y a été semé.»

כי להבין איך ע"י עשייה גשמיות דמעשה המצות יתעלו בבחי' קדש העליון ממש שלמעלה מההשתלשלות כו'.

Car [il nous faut] comprendre comment, par l'accomplissement matériel des mitzvot, celles-ci s'élèvent jusqu'au niveau même du kodesh supérieur, qui se situe au-dessus de l'enchaînement descendant des mondes, etc.

אך הנה ע"י נאמר במצות לשון זריעה זרעו לכם לצדקה כו' זרע צדקות ומצמיח ישועות.

Mais à ce sujet, les mitzvot sont désignées par le terme «semer» : «Semez pour vous-mêmes en vue de la justice», etc. ; «Il sème la justice et fait germer les délivrances.»

פ"י שכמו עד"מ שאנו רואים שמגרעין הנזרע בארץ צומח עץ פרי והנה הפרי יש בו טוב טעם וענג מה שלא היה כלל וכלל בהגרעין שהרי הגרעין אין לו שום טעם כלל.

Cela signifie que, de même que nous voyons, à titre d'analogie, qu'une graine semée dans la terre donne naissance à un arbre fruitier, et que le fruit possède une bonne saveur et procure du plaisir, alors que la graine ne les contenait absolument pas, puisqu'elle n'a aucune saveur ;

9 וא"כ יפלא איך נצמח ממנו פירות משובחים בטוב טעם למעלה מעלה ממהותו של הגרעין. אך הענין הוא דעיקר הצמיחה הוא מכח הצומח שיש בארץ משי"ב [מששת ימי בראשית] והוא ממאמר תדשא הארץ דשא כו'

Et si tel est le cas, il est étonnant que des fruits si fins, au goût si agréable, et de très loin supérieurs à la nature de la graine, en proviennent. Mais l'explication est que la croissance provient principalement de la force de croissance présente dans la terre depuis les six jours de la Création, laquelle vient de la parole « Que la terre fasse pousser de la végétation », etc.,

ועץ עושה פרי כו' שכל זה המאמר הוא מלובש בכח הצומח שבארץ והוא כח אלקי ממש

«et des arbres portant des fruits», etc. ; car toute cette parole est revêtue dans la force de croissance présente dans la terre, et cette force est véritablement divine.

(בחי' מל' דמל' שבוע"ס [שבועשר ספירות] דעשייה כו') לחדש יש מאין להוציא כל מיני צמיחה בטעמים שונים כו'.

(le niveau de Mal'hout de Mal'hout des dix Séfirot d'Assiya, etc.), afin de créer à nouveau quelque chose à partir de rien et de faire pousser toutes sortes de végétaux aux goûts différents, etc.

רק שמ"מ יש צורך בזריעה ונטיעת הגרעין דוקא לפי שאין הברכה שורה רק כשיש בחי' כלי מלמטה לשכון בו הברכה וכידוע בזהר דלית ברכתא שריא באתר ריקנא כו'

Néanmoins, il est nécessaire de semer et de planter précisément la graine, car la bénédiction ne repose que là où se trouve en bas un réceptacle dans lequel elle puisse demeurer, comme le Zohar le fait savoir : « La bénédiction ne repose pas en un lieu vide », etc.

ע"כ זורעין בו הגרעין שיהיה בחיי כלי לשכון בו אור ושפע כח הצומח (והעשבים והפירות הצומחין מאליהן בלי זריעה אינם משובחים כ"כ [כל כך] ועיין לקמן) והיינו ע"י שהגרעין נרקב בארץ וכל כחו עולה ונכלל בכח הצומח.

C'est pourquoi on y sème la graine, afin qu'elle soit un réceptacle où puissent demeurer la lumière et le flux de la force de croissance. (Et les herbes et les fruits qui poussent d'eux-mêmes, sans être semés, ne sont pas aussi fins; voir plus loin.) Cela se produit lorsque la graine pourrit dans la terre, que toute sa force s'élève et s'intègre à la force de croissance.

לכן נמשך האור וגילוי מכה הצומח שהוא מבחינת מאמר תדשא כו' ועץ כו' להצמיח אילן כו'.

La lumière et la révélation sont donc attirées depuis la force de croissance, qui relève du niveau de la parole «Que [la terre] fasse pousser», etc., «et des arbres», etc., afin de faire pousser un arbre, etc.

וכמו"כ [וכמו כן] יובן למעלה איך ממעשה מצוה שנתלבשה בענינים גשמיים יהיה הצמיחה להיות גילוי בחיי קדש העליון

De même, on peut comprendre en haut comment l'accomplissement d'une mitsva, revêtue d'éléments matériels, fait croître la révélation du niveau de la sainteté suprême.

דהיינו משום שהמצות הן בחיי זריעה שנזרעים בארץ העליונה (עמ"ש מענין פי' ארץ העליונה ע"פ לא תהיה משכלה ועקרה בארצך וע"פ הבאים ישרש יעקב ובאגה"ק [ובאגרת הקודש] ד"ה זורע צדקות)

C'est-à-dire que les mitsvot sont une sorte de semailles, semées dans la terre supérieure (voir ce qui est écrit sur le sens de l'expression «terre supérieure» à propos du verset «Nul ne fera de fausse couche et nulle ne sera stérile dans ton pays», et du verset «[Dans les jours] à venir, Yaakov prendra racine», ainsi que dans Iggeres HaKodesh, le passage qui commence par «Il sème la justice»),

ונעוץ תחלתן בסופן היינו שבארץ העליונה שנקרא ארץ סופא דכל דרגין נעוץ מתחלתן ממש בחיי קדש העליון כו'.

et « leur commencement est enchâssé dans leur fin » : c'est-à-dire que, dans la terre supérieure, appelée « terre », fin de tous les niveaux, est enchâssé quelque chose de leur commencement même, le niveau de la sainteté suprême, etc.

וזהו בחינת כח הצומח שבה להצמיח גילוי אורות עליונים ע"י מעשה המצות ועיין בד"ה שבת שבתון

Et c'est là le pouvoir de croissance qui est en elle, grâce auquel la révélation des lumières supérieures germe par l'accomplissement des mitsvot. Voir aussi le discours qui commence par « Un Chabbat de repos » ;

הוא גבי אני כבדוש רענן ופי' שכמו שכח הצומח שבארץ הגשמיות מצמיח כל מיני מגדים שיש בהם טוב טעם ועונג כו'

c'est à propos de « Je suis comme un cyprès verdoyant ». Le sens est le suivant : de même que le pouvoir de croissance de la terre matérielle fait pousser toutes sortes de délices, qui ont une saveur exquise et procurent du plaisir, etc.,

כך נשפע מכח הצומח שבארץ העליונה כל מיני התגלות תענוג עליון שיהיו נהנין מגילוי אור א"ס ב"ה והוא עונג נפלא לאין קץ

de même, du pouvoir de croissance de la terre supérieure émanent toutes sortes de révélations de plaisir suprême, afin que l'on jouisse de la révélation de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il ; c'est un plaisir merveilleux, sans fin.

שהרי אפילו על תענוג שבגן עדן התחתון אמרו מוטב דלידייניה כו' שכדאי כל יסורי גיהנם כו' כש"כ [כל שכן] בגילוי שיהיה לעדתידי לבוא כו'

Car même au sujet du plaisir du Gan Eden inférieur, ils ont dit : « Mieux vaut qu'il soit jugé », etc., car toutes les souffrances du Guéhinom en valent la peine, etc. À plus forte raison en est-il ainsi de la révélation qui aura lieu dans les temps futurs, etc.

וכמו שאין גילוי כח הצומח שבארץ הגשמי רק ע"י זריעת הגרעין כמ"כ [כמו כן] הוא גילוי כח ארץ העליונה דוקא ע"י זריעה של מעשה המצות כו'

Et de même que le pouvoir de croissance de la terre matérielle ne se révèle que par le semis de la graine, de même le pouvoir de la terre supérieure ne se révèle précisément que par le semis que constitue l'accomplissement des mitsvot, etc.

(כמבואר ענין זה באריכות ע"פ הבאים ישרש הנ"ל) וז"ש [וזהו שכתוב] כי כארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח. שהצמיחה היא למעלה מעלה ממהות הזרע הזרוע בה.

(comme cela est expliqué longuement à propos du verset « Dans les temps à venir, Yaakov prendra racine », mentionné plus haut). Et c'est le sens de ce qui est écrit : « Car, comme la terre fait pousser sa végétation et comme un jardin fait germer ce qui y a été semé » : ce qui pousse est infiniment supérieur à la nature de la graine qui y a été semée.

והנה מ"ש זרועיה תצמיח. זרועיה לשון רבים הענין כי יש ב' מיני זריעות. האחד זריעת גופה של מעשה המצוה

Or, dans ce qui est écrit, « fait germer ce qui y a été semé » (zerou'éha), zerou'éha est au pluriel. Cela s'explique par le fait qu'il existe deux sortes de semis. Le premier est le semis constitué par l'acte même de la mitsva,

ומזה נצמח גילוי האור והזיו בג"ע [בגן עדן] התחתון (ועמ"ש מענין ג"ע [גן עדן] התחתון ע"פ ועתה יגדל נא וע"פ וידבר כו' במדבר סיני כו') והב' הוא זריעה רוחניות יותר והוא כוונת המצות כי כל המצות צריכות כוונה.

Et de là naît la révélation de la lumière et de la splendeur dans le Gan Eden inférieur (voir ce qui est écrit au sujet du Gan Eden inférieur sur le verset « Et maintenant, que grandisse, je Te prie, [la force] », et sur le verset « Et [Havaya] parla », etc., « dans le désert du Sināi », etc.). La seconde est un ensemencement plus spirituel : l'intention (kavana) des mitsvot, car toutes les mitsvot requièrent une kavana.

והכוונה היא בלבו ומוחו שהוא ענין רוחני יותר מגופה של מעשה המצוה כי הרי עיקר הכוונה הוא לדבקה בו ית' ע"י מעשה המצוה הזאת.

La kavana se trouve dans le cœur et l'esprit ; elle est donc d'ordre plus spirituel que l'accomplissement concret de la mitsva. Car l'essentiel de la kavana est de s'attacher à Lui, béni soit-Il, par l'accomplissement de cette mitsva.

וכן במצות ל"ת [לא תעשה] בחינת הכוונה הוא שלא להיות נפרד ע"י מיחודו ואחדותו ית' כמ"ש ולא תתורו כו'

De même, pour les commandements négatifs, l'aspect de la kavana consiste à ne pas se séparer, par cela, de Son unité et de Son unicité, béni soit-Il, comme il est écrit : « Et vous ne vous égarerez pas », etc.,

אשר אתם זונים כוונה שאסורה לבעלה כך א"א לו עוד לקבל מבחי' קדש העליון כו'.

« après lesquels vous vous égarez » (zonim) : comme une femme infidèle (zonah), qui est interdite à son mari, de même, il ne peut plus recevoir du niveau du kodesh suprême, etc.

10 והנה מכוונת המצות נמשך ונצמח האור בגי' [בגן עדן] העליון כו' וזהו וכגנה זרועיה תצמיח זרעה לא נאמר אלא זרועיה היינו ב' זריעות הנ"ל ועיין בסש"ב [בספר של בינונים] פרק ל"ח.

Or, de la kavana des mitsvot, la lumière du Gan Eden supérieur est attirée et croît, etc. Et c'est ce que signifie : « Et comme un jardin fait pousser ce qui y a été semé (zerou'éha) » : le verset ne dit pas zar'ah (« sa semence »), mais zerou'éha, c'est-à-dire les deux sortes de semences mentionnées plus haut. Voir aussi le Sefer Chel Beinonim (Tanya), chapitre 38.

והנה פי' כארץ תוציא צמחה היינו מדרגה ג' והיא הצמיחה אשר תוצמח בלתי זריעה כלל והיינו כמו עשבים העולים מאליהן

Et le sens de « comme la terre fait pousser sa végétation » est le troisième niveau : la pousse qui croît sans aucune semence, comme les herbes qui poussent d'elles-mêmes,

וכן כמו פירות היער כמו התפוחים שבעצי היער שגדילים ונצמחין מעצמן בלי זריעה. אך הפירות שע"י הזריעה והנטיעה הם משובחים מאד מאד מהעולים מאליהן כו'.

et de même les fruits de la forêt, tels que les pommes des arbres forestiers, qui poussent et croissent d'eux-mêmes, sans semence. Mais les fruits issus de la semence et de la plantation sont de très loin supérieurs à ceux qui poussent d'eux-mêmes, etc.

11 והנמשל יובן דבחי' זו הג' היינו ענין מצות מעשיות שנעשים בלי שום כוונה לדבקה בו ית' וכענין שנאמר ותהי יראתם אותי מצות אנשים מלמודה.

Et l'analogie se comprend ainsi : ce troisième niveau désigne les mitsvot pratiques accomplies sans aucune kavana visant à s'attacher à Lui, béni soit-Il, comme il est dit : « Leur crainte de Moi est un commandement d'hommes appris par routine. »

שהרי זה כאלו אין כאן בחי' זריעה כלל ואעפ"כ [ואף על פי כן] הארץ תוציא צמחה ע"י אהבה המסותרת שיש באדם אף

Car c'est comme s'il n'y avait eu ici aucune semence ; et pourtant, « la terre fait pousser sa végétation », grâce à l'amour caché qui se trouve en l'homme. Même

שהיא מסותרת לגמרי כיון שלא הוציא האהבה מהעלם לגילוי לכיון לדבקה בו ית' מ"מ מאחר שעכ"פ [שעל כל פנים] יש בו האהבה המסותרת הנה הארץ תוציא צמחה.

si cet amour est entièrement caché, puisqu'il ne l'a pas fait passer de l'état latent à l'état révélé afin d'avoir l'intention de s'attacher à Lui, béni soit-Il, néanmoins, puisqu'il se trouve en lui, ne serait-ce que de façon latente, « la terre fait pousser sa végétation ».

ומ"מ לא דמי כלל למה שגנה זרועיה תצמיח שהם המצות שנעשו בכוונה כו' (ועי' בזהר תרומה) (קס"ו ב')
ע"פ וכגנה זרועיה כו'

Néanmoins, cela n'est nullement comparable à « un jardin fait pousser ce qui y a été semé », qui désigne les mitsvot accomplies avec kavana, etc. Voir aussi le Zohar, Terumah (166b), sur le verset « Et comme un jardin, ce qui y a été semé », etc.,

וע"פ אור זרוע כו' ועמ"ש מזה בפ' ויגש ע"פ וילקט יוסף כו' ובשיר השירים ע"פ ששים המה מלכות כו'
ועי' בס"ח [בספר חסידים] סימן שכ"א

ainsi que sur le verset « La lumière est semée », etc. Voir ce qui est écrit à ce sujet dans la paracha Vayigach, sur le verset « Yossef rassembla », etc., et dans le Cantique des Cantiques, sur le verset « Soixante reines », etc. Voir également Sefer Chassidim, siman 321.

וזהו משנת"ל [משנתבאר לעיל] בענין ברכת המצות עובר לעשייתן שכדי להיות אתעדל"ת [אתערותא דלתתא]
של מעשה המצוה מעורר גילוי אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] זה הוא ענין הברכה בא"י [ברוך אתה ה'] אמ"ה
[אלקינו מלך העולם].

C'est ce qui a été expliqué plus haut au sujet de la bénédiction des mitsvot, prononcée « avant leur accomplissement » : afin que l'éveil d'en bas suscité par l'accomplissement de la mitsva éveille une révélation de l'éveil d'en haut, telle est la fonction de la bénédiction : « Béni sois-Tu, Havaya, notre D.ieu, Roi du monde. »

פ"י כמ"ש בזהר ח"א [חלק א'] (דקכ"ב א') ע"פ מלך לשדה נעבד מאן מלך דא קוב"ה [קודשא בריך הוא]
דאתחבר לשדה כד איהו נעבד.

C'est-à-dire, comme il est écrit dans le Zohar, première partie (folio 122a), à propos du verset « Un roi, à un champ travaillé » : « Qui est le roi ? C'est le Saint béni soit-Il, qui s'unit au champ lorsqu'il est travaillé. »

מאן שדה דא שדה אשר ברכו ה'. פ"י אשר ברכו ה' היינו ענין ברכת המצות

« Quel champ ? Le champ que Havaya a béni. » Le sens de « que Havaya a béni », c'est la bénédiction des mitsvot,

שהוא המשכה עליונה מלמעלה מעלה להיות גילוי כח הצומח אשר בארץ העליונה להצמיח ישועות ע"י מעשה המצוה בריבוי האור כ"י וכמו שכתוב במ"א על פ' י ברכך ה' בפרשה נשא ע"ש:

qui est un influx supérieur venant d'en haut, de très haut, afin que se révèle la force de croissance de la terre supérieure, pour faire germer les délivrances par l'accomplissement de la mitsva, dans une grande abondance de lumière, etc. ; comme il est écrit ailleurs, à propos du verset « Que Havaya te bénisse », dans la paracha Nasso ; voir là-bas.

12 ג והנה כי כארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח היינו בחי' הצמיחה שממעשה המצות ומכוונת המצות.

(3) Or, « Car la terre fait pousser sa végétation, et le jardin fait germer ce qui y a été semé » désigne la croissance qui résulte de l'accomplissement des mitsvot et de l'intention des mitsvot,

הנמשך בכל השנה כשישראל מסגלין תורה ומצות. כן אד' הו"י יצמיח צדקה ותהלה והוא הצמיחה וגילוי האור שלמעלה בר"ה [בראש השנה] ויוהכ"פ [יום הכפורים] ועשי"ת [ועשרת ימי תשובה].

qui est attirée durant toute l'année, lorsque le peuple d'Israël accumule Torah et mitsvot. « Ainsi Ado-nai Havaya fera germer la justice et la louange » : il s'agit de la croissance et de la révélation de la lumière supérieure à Roch Hachana, à Yom Kippour et pendant les Dix jours de Techouva.

וכמ"ש בזהר תרומה (קע"ז א') בהאי זמנא אד' הו"י אתה החלות כ"י שבי שמות אלו אד' הו"י מתגלים בר"ה [בראש השנה] ויוהכ"פ [יום הכפורים] והיינו להיות יצמיח צדקה ותהלה כ"י.

Comme il est écrit dans le Zohar, Terouma (folio 177a) : « En ce temps-là, "Ado-nai Havaya, Tu as commencé" », etc. Car ces deux Noms, Ado-nai et Havaya, se révèlent à Roch Hachana et à Yom Kippour ; c'est afin qu'« Il fasse germer la justice et la louange », etc.

ויוכן זה בהקדים ענין בחי' בעלי תשובה דהנה כל הנ"ל היא כשהאדם הוא סר מרע ועושה טוב שאז הוא ענין הזריעה זורע צדקות כ"י

On le comprendra en introduisant d'abord la notion du niveau des baalei techouva (ceux qui reviennent). Car tout ce qui précède s'applique lorsqu'une personne s'écarte du mal et fait le bien ; c'est alors la notion de semailles : « Il sème la justice », etc.

וכן שאר כל מצות התורה נקראים בשם צדקה דרך כלל וכמ"ש וצדקה תהיה לנו כי נשמור לעשות את כל המצוה הזאת כו'

De même, toutes les autres mitsvot de la Torah sont appelées, de manière générale, «justice», comme il est écrit: «Et cela sera pour nous justice, si nous veillons à accomplir tout ce commandement», etc.

(ועמ"ש מזה בפ' בשלח בד"ה אשירה) שהן בחינת זריעה להיות עי"ז מצמיח ישועות וכן גם קיום מל"ת [מצות לא תעשה] נק' זריעה כמ"ש בארץ לא זרועה שבחי' הלא

(Voyez aussi ce qui est écrit à ce sujet dans la paracha de Bechala'h, dans le discours commençant par «Je chanterai».) Elles sont une forme de semailles, afin que par elles «Il fasse germer les délivrances». De même, l'observance des commandements négatifs est elle aussi appelée semailles, comme il est écrit: «dans une terre qui n'a pas été semée» (lo zeroua), car le niveau du «non» (lo),

דהיינו מה שיושב ואינו עובר עבירה הוא ג"כ בחי' זריעה בארץ העליונה כמו בעושי מצוה כו'. אבל כשהאדם חוטא ח"ו [חס ושלום] ומבטל מ"ע [מצות עשה] נק' חוטא לשון חסרון והעדר בחי' זריעה הנ"ל.

c'est-à-dire le fait de s'abstenir de transgresser, est lui aussi une forme de semailles dans la terre supérieure, comme lorsqu'on accomplit une mitsva, etc. Mais lorsqu'une personne pêche, à D.ieu ne plaise, et néglige un commandement positif, elle est appelée choté (pécheresse), terme qui exprime le manque: l'absence des semailles mentionnées plus haut.

13 וכש"כ [וכל שכן] בעברו על מל"ת [מצות לא תעשה] שנקרא עון מלשון העוה דרכו שהוא ענין עיוות ודרך עקלתון שממשיך יניקה לחיצונים וכמ"ש הפושעים בי בגופא דמלכא כו' ועל זה נאמר ימצאהו בארץ מדבר.

À plus forte raison lorsqu'il transgresse un commandement négatif, ce qui est appelé avon (iniquité), du terme he'evah darko, «il a rendu son chemin tortueux»: il s'agit d'une déformation et d'un chemin tortueux, qui attirent une vitalité vers les forces extérieures; comme il est écrit: «Ceux qui se rebellent contre Moi»: «contre le Corps même du Roi», etc. Et c'est à ce sujet qu'il est dit: «Il le trouva dans une terre désertique»,

שהוא מקום שאינו ראוי לזריעה כלל וכמ"ש לא תזרע ולא תצמיח ולא יעלה בה כל עשב כו'

qui est un lieu impropre à tout ensemencement, comme il est écrit: «Elle ne sera pas ensemencée, ne fera pas pousser [quoi que ce soit], et aucune herbe n'y croîtra», etc.

(ועמ"ש מענין מדבר בד"ה אני לדודי ובד"ה כנשר יעיר) אך על כל זה כנשר יעיר קנו כו' דהיינו (Voyez aussi ce qui est écrit au sujet du désert dans le discours commençant par «Je suis à mon bien-aimé», et dans celui commençant par «Comme un aigle qui éveille»). Pourtant, malgré tout cela, «Comme un aigle qui éveille son nid», etc. ; c'est-à-dire,

כי גם לזה יש עצה על ידי התגלות י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] ע"י בחי' תשובה ובפרט בעשרת ימי תשובה שהן עיקר הזמן לקבלת השבים כמ"ש דרשו ה' בהמצאו כו' כי

même pour cela, il existe un remède : par la révélation des Treize Attributs de Miséricorde au moyen de la techouva, et tout particulièrement pendant les Dix Jours de Techouva, qui constituent le moment essentiel pour accueillir ceux qui reviennent, comme il est écrit : «Recherchez Havaya lorsqu'Il se trouve», etc. Car

הנה בעשיית [בעשרת ימי תשובה] הוא זמן התגלות י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] כמ"ש ויעבור הוי' על פניו ויקרא פ"י ויעבור שנמשך מצד עצמו בבחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] לבד

les Dix Jours de Techouva sont le moment de la révélation des Treize Attributs de Miséricorde, comme il est écrit : «Havaya passa devant lui et proclama.» Le sens du mot «passa» est que cela est attiré d'en haut de soi-même, comme un éveil d'en haut seul.

כי בכל השנה אין הגילוי אור רק מבחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] דוקא. אבל בעשיית [בעשרת ימי תשובה] נמשך בחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] מצד עצמו.

Car, tout au long de l'année, la révélation de la lumière ne provient que du niveau de l'éveil d'en haut qui vient précisément à la suite d'un éveil d'en bas ; mais pendant les Dix Jours de Techouva, le niveau de l'éveil d'en haut est attiré de lui-même.

14 והיינו ויעבור ה' על פניו. ארך אפים אריכו דאנפין שמתארך ונמשך למטה גם עד מקום העונות והפשעים להיות נושא עון למלאות כל הפגמים כו'

Et c'est ainsi que «Havaya passa devant lui». «Lent à la colère» (ére'h apaïm) : arikhou de'anpin, l'allongement du visage, qui s'étend et se prolonge vers le bas, jusqu'au lieu même des iniquités et des transgressions, afin de «porter la faute» et de combler toutes les lacunes, etc.,

וכל החסרונות שנעשו בהמשכת אור הקדש העליון בביטול מ"ע [מצות עשה] ומל"ת [ומצות לא תעשה] כו' והיינו כמ"ש לפני הוי' תטהרו כי כל המצות נק' מצות הוי' (כמש"ל [כמה שכתוב לעיל] ע"פ כי המצוה הזאת כו')

ainsi que toutes les déficiences causées dans l'effusion de la lumière de la sainteté suprême par le défaut d'accomplissement des commandements positifs et [la transgression des] commandements négatifs, etc. C'est ce que signifie le verset: «Devant Havaya, vous serez purifiés»; car tous les commandements sont appelés «les commandements de Havaya» (comme il a été écrit plus haut, à propos du verset «Car ce commandement», etc.).

אך על יוהכ"פ [יום הכפורים] נאמר ולקדוש הוי' מכובד כלומר שהוא בחי' קדוש ומובדל ומרומם למעלה מבחינת שם הוי' וזהו ענין לפני הוי':

Mais, au sujet de Yom Kippour, il est dit: «Et le saint de Havaya sera honoré»; c'est-à-dire qu'il s'agit d'un niveau saint, séparé et élevé au-dessus du niveau du Nom Havaya. Tel est le sens de «devant Havaya».

15 וביאור הדברים הנה יובן בהקדים ענין המלך הקדוש שאומרים בעשי"ת [בעשרת ימי תשובה] דהנה ידוע בשרש ענין ר"ה [ראש השנה] שהוא ענין בנין מדת מלכותו ית' וכמאמר רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני כו'.

L'explication de ces paroles se comprendra en introduisant d'abord la notion de «Roi saint», que nous prononçons pendant les Dix jours de Techouva. En effet, il est connu que, quant à sa racine, Roch Hachana est le moment où se construit l'attribut de Sa souveraineté, Mal'hout, béni soit-Il, comme le dit l'enseignement de nos Sages, de mémoire bénie: «Dites devant Moi [des versets de] royauté, afin que vous Me fassiez Roi», etc.

והטעם שזהו בר"ה [בראש השנה] דוקא הוא כי בכ"ה באלול נברא העולם וביום הששי למעשה בראשית נברא אדם הראשון והוא ר"ה [ראש השנה].

La raison pour laquelle cela a lieu précisément à Roch Hachana est que le monde fut créé le vingt-cinquième jour d'Eloul, et qu'Adam, le premier homme, fut créé le sixième jour de l'œuvre de la Création; ce jour est Roch Hachana.

16 והנה ביום ברוא אדה"ר [אדם הראשון] היה התחלת גילוי מדת מלכותו ית' כי לא שייך בחי' מלוכה רק על בחי' אדם שהאדם מקבל עול מלכותו כמאמר ומלכותו ברצון קבלו עליהם כו'

Or, le jour où Adam, le premier homme, fut créé, commença la révélation de l'attribut de Sa souveraineté, béni soit-Il ; car la royauté ne s'applique qu'à l'homme, puisque l'homme accepte le joug de Sa royauté, comme le dit la formule : « Et ils acceptèrent volontairement Sa royauté sur eux-mêmes », etc. ;

משא"כ על בהמות וחיות שקדמו לבריאת אדם הראשון לא שייך כלל בחי' לשון מלוכה ואמר אדה"ר [אדם הראשון] אז השיר של יום ו' הוא ה' מלך גאות לבש כו'

tandis que la royauté ne s'applique nullement au bétail et aux bêtes sauvages qui précéderent la création d'Adam, le premier homme. Adam, le premier homme, entonna alors le chant du sixième jour : « Havaya règne ; Il s'est revêtu de majesté », etc. ;

לפי שבו נמשך להיות בחי' מלך ונתלבש בלבוש מלכות ולכן בכל שנה שחוזר הדבר לקדמותו car ce jour-là, le niveau de Roi fut attiré et Il se revêtit du vêtement de la royauté. C'est pourquoi, chaque année, lorsque la situation revient à son état initial,

הנה ביום ר"ה [ראש השנה] הוא המשכת בחי' מלכות ממקורו כמו שהי' [שהיה] המשכה זו ביום זה בתחלת בריאת העולם.

le jour de Roch Hachana, le niveau de Mal'hout (souveraineté) est attiré depuis sa source, tout comme cette attraction eut lieu ce jour-là, au commencement de la création du monde.

17 והוא ענין מה שעלה במחשבה הקדומה אנא אמלוך כלומר זהו בחי' רצון שעלה במחשבה הקדומה של עצמות המאציל להיות בחי' מלך על עם נפרד ורצון

Et c'est là le sens de ce qui s'éleva dans la pensée primordiale : « Je régnerai ». Autrement dit, c'est le niveau de la volonté qui s'éleva dans la pensée primordiale de l'essence même de l'Émanateur : être Roi sur un peuple distinct de Lui. Et

זה להיות מלך הוא בחי' מקור למציאות התפשטות מדה זו דמלי' אח"כ דהיינו להיות בחי' הצמצום ולצמצם ולהסתיר א"ע [את עצמו] כדי שיהא בחי' התהוות היש ודבר נפרד

cette volonté d'être Roi est la source de l'existence de l'extension ultérieure de cet attribut de Mal'hout (souveraineté) ; c'est-à-dire qu'ait lieu le tsimtsoum (contraction), afin qu'Il se contracte et se dissimule, de sorte qu'un yesh (être existant) et un être distinct puissent venir à l'existence

(שיהיה דבר נפרד בידיעתו ור"ל [ורוצה לומר] בידיעתו של היש ונברא שנדמה לו שהוא יש ודבר נפרד כו') כדי שיהיה המאציל מלך על עם והרי צמצום זה אינו אלא אצלנו

(qu'il soit un être distinct selon sa propre conscience, c'est-à-dire selon la conscience du yesh, de l'être créé, à qui il semble être un yesh et un être distinct, etc.), afin que l'Émanateur soit Roi sur un peuple. Pourtant, ce tsimtsoum n'existe que de notre point de vue ;

אבל קמיה ית' כולא חשיב כמו קודם הבריאה ואין כאן שום דבר נפרד באמת

mais devant Lui, béni soit-Il, tout est considéré comme rien, comme avant la création, et il n'existe ici, en vérité, absolument rien de distinct ;

כי אני הו"י לא שניתי וכמו קודם שנברא העולם כו' וא"כ אין לך דבר שחוץ ממנו

car « Moi, Havaya, Je n'ai pas changé », et [c'est] comme avant que le monde ne soit créé, etc. Dès lors, rien n'existe en dehors de Lui,

ועל מי הוא מולך רק שלפי שמ"מ מחמת בחי' הצמצום נעשה בחי' יש ודבר נפרד בידיעתנו הגם דקמיה כולא כלא מ"מ שיך בחי' מלוכה על עם

alors sur qui règne-t-Il ? Mais puisque, néanmoins, du fait du tsimtsoum, un yesh et un être distinct sont apparus dans notre conscience, même si devant Lui tout est comme rien, la royauté sur un peuple s'applique néanmoins,

שהרי הם יש ודבר נפרד בידיעתם כו' ולפי דקמיה כלא חשיב לכן צריך להמשיך תחלה בכל שנה ושנה להיות לו הרצון למלוך.

car ils sont un yesh et un être distinct selon leur propre conscience, etc. Et puisque devant Lui tout est considéré comme rien, il faut donc d'abord, chaque année, susciter à nouveau en Lui la volonté de régner.

18 והוא ענין המשכה מבחי' הנ"ל אנא אמלוך כו' והמשכה זו הוא ענין מלכיות שאומרים בר"ה [בראש השנה] וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם שעייז מעוררים וממשיכים הרצון דבחי' אנא אמלוך.

Et cela correspond à l'attraction depuis le niveau mentionné plus haut, « Je régnerai », etc. Cette attraction correspond aux versets de royauté que nous récitons à Roch Hachana, comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie : « Récitez devant Moi les versets de royauté, afin que vous Me proclamiez Roi sur vous » ; car, par cela, nous éveillons et attirons la volonté du niveau de « Je régnerai ».

וזהו ענין מה שאומרים ברי"ה [בראש השנה] המלך הקדוש כי מלך סתם הוא כל השנה דהיינו מדת מלכותו אשר מתפשטת בעולמות כמו שכתוב מלכותך מלכות כל עולמים ומלכותו בכל משלה

Et c'est là le sens de notre formulation «le Roi saint» à Roch Hachana. Le simple titre de «Roi» s'applique toute l'année: il désigne l'attribut de Sa souveraineté, qui s'étend dans les mondes, comme il est écrit: «Ta royauté est une royauté sur tous les mondes», et «Sa royauté domine sur tout».

אבל מקור מדת המלוכה דהיינו בחי' המשכת מחשבת אנא אמלך נקרא המלך הקדוש שעדיין מובדל ומרומם הוא מבחי' התפשטות בעולמות ואין עוד מלבדו ממש רק שעלה ברצונו להיות מלך כו'.

Mais la source de l'attribut de royauté, c'est-à-dire l'attraction de la pensée «Je régnerai», est appelée «le Roi saint», car elle demeure séparée et élevée au-dessus du niveau de son extension dans les mondes; il n'y a véritablement rien en dehors de Lui, et seul le désir d'être Roi s'est éveillé en Lui, etc.

(וזהו כענין בריש הורמנתא דמלכא כו' וכמ"ש ברע"מ [ברעיא מהימנא] פ' פנחס) (דרנ"ו ע"ב) אתר דאתגזרת מתמן דאיהו אין סוף כו'

(Cela correspond à «Au commencement de l'autorité du Roi», etc., comme il est écrit dans le Raaya Mehemna, paracha Pin'has, folio 256b): «Le lieu d'où cela a été taillé, qui est l'Infini (Ein Sof)», etc.;

וכמ"ש בת"ז [בתיקוני זוהר] תיקון עשירי בפ"י איה מקום כבודו כו' וע"ש ברע"מ [ברעיא מהימנא] (דרנ"ה ע"ב) בענין הראיני נא את כבודך כו' וכמ"ש במ"א ע"פ ואולם חי אני וימלא כבוד כו'

et comme il est écrit dans le Tikkunei Zohar, tikkoun 10, au sujet du sens de «Où est le lieu de Sa gloire», etc.; voyez aussi à cet endroit le Raaya Mehemna (folio 255b), à propos de «Montre-moi, je T'en prie, Ta gloire», etc.; et comme il est écrit ailleurs, à propos du verset: «Mais, aussi vrai que Je suis vivant, et que la terre sera remplie de gloire», etc.

כבוד היינו בחי' מחשבת אנא אמלך שהיא ג"כ בחי' לבוש כמ"ש ה' מלך גאות לבש והמשכת בחי' מחשבה זו נמשך עד"מ מכח המחשבה כו'.

«Gloire» désigne le niveau de la pensée «Je régnerai», qui est elle aussi un niveau de vêtement, comme il est écrit: «Havaya règne; Il s'est revêtu de majesté.» Et l'attraction de ce niveau de pensée provient, par analogie, de la puissance de la pensée, etc.

ועדי"ז נזכר בזהר פ' נח (דס"ה א') כמה בחינות שנק' מחשבה עילאה כו' וכמו עד"מ באדם כח המחשבה הוא מקור המחשבה כו'

Dans cette même perspective, le Zohar, paracha Noa'h (folio 65a), mentionne plusieurs niveaux appelés «pensée supérieure», etc. De même, par analogie, chez l'être humain, la puissance de la pensée est la source de la pensée, etc.

והוא הנקרא מקום כבודו. פ"י מקום ר"ל [רצוה לומר] מקור ושרש המחשבה כו' והוא בחי' איה בחי' אין סוף.

C'est ce qui est appelé «le lieu de Sa gloire». Le mot «lieu» désigne la source et la racine de la pensée, etc. ; c'est le niveau de «Où» (ayeh), le niveau de l'Infini.

19 וז"ש [וזהו שכתוב] אתר דאתגזרת מתמן דאיהו אין סוף כו' והוא בחינת מה שאמרו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] עד שלא נברא העולם היה הוא ושמו בלבד דבחי' שמו זה זהו ענין איה מקום כבודו ומשם נמשך להיות בחי' אנא אמלוך כו'

Et c'est ce qui est écrit : « Le lieu d'où il fut taillé, qui est l'Infini (Ein Sof) », etc. C'est aussi le niveau auquel se rapporte l'enseignement de nos Sages, de mémoire bénie : « Avant que le monde fût créé, Lui et Son Nom étaient seuls. » Ce niveau de « Son Nom » correspond à « Où est le lieu de Sa gloire ? » ; c'est de là que se prolonge le niveau de « Je régnerai », etc.

וזהו בחי' המלך הקדוש שהוא מבחי' קדושתו שלמעלה מקדושתכם כדלקמן. ועמ"ש בד"ה קול דודי בענין מלכותך מלכות כל עולמים.

Et c'est là le niveau du « Roi saint », qui relève de « Ma sainteté, qui est au-dessus de votre sainteté », comme il sera expliqué plus loin. Voir aussi ce qui est écrit dans le discours commençant par « La voix de mon Bien-Aimé », au sujet de « Ta royauté est une royauté sur tous les mondes ».

ולכן אומרים המלך הקדוש בכל עשיית [עשרת ימי תשובה] כי בכל הימים הללו ממשיכים בכל יום מעצמות המאציל רצון למלוכה (ועשרה ימים כנגד ע"ס [עשר ספירות] דמלי שבכל יום נמשך בחי' אחת כמ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים]).

C'est pourquoi nous disons « le Roi saint » pendant les Dix Jours de Techouva : durant tous ces jours, chaque jour, nous attirons de l'essence même de l'Émanateur une volonté de régner. (Les dix jours correspondent aux Dix Séfirot de Mal'hout ; chaque jour, un niveau est attiré, comme il est écrit dans le Pri Etz Chaim.)

והנה בחיי המלך הקדוש הוא בחיי קדושתו למעלה מקדושתכם דהיינו שהמשכה זו היא מלמעלה יותר מהמשכה שע"י המצות עם היות שע"י המצות ממשיכים מבחינת קדש העליון ממש.

Or, le niveau du « Roi saint » est celui de « Ma sainteté est au-dessus de votre sainteté » : autrement dit, cette propagation provient d'un niveau supérieur à celui d'où provient la propagation accomplie par les mitsvot, bien que celles-ci attirent du niveau même du kodesh suprême.

אך עכ"ז [עם כל זה] אמרו קדושים תהיו יכול כמוני כו' ר"ל [רוצה לומר] שיש עוד אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שלמעלה מאתעדל"ע [מאתערותא דלעילא] שע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] של מעשה המצות דהיינו שאין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] ממעשה המצות מגיע לשם כלל

Cependant, il est dit : « Vous serez saints » ; aurait-on pu penser que vous le seriez comme Moi ? » etc. Cela signifie qu'il existe encore un éveil d'en haut, supérieur à celui qui est suscité par l'éveil d'en bas résultant de l'accomplissement des mitsvot ; autrement dit, l'éveil d'en bas suscité par l'accomplissement des mitsvot ne l'atteint aucunement.

(כ"א ע"י התשובה ממעמקים כו' וכדלקמן וגם ע"י התורה נמשך מבחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] זו כמ"ש ע"פ ואתחנן כו' ומזה יובן משנ"ת [מה שנתבאר] במ"א בפ' בראשית בד"ה צאינה וראינה שהתשובה נק' רפואה וכן התורה והיינו לפי שקדמו לעולם כו' ע"ש).

(si ce n'est par la techouva « depuis les profondeurs », etc., comme il sera expliqué plus loin ; et la Torah, elle aussi, attire de ce niveau d'éveil d'en haut, comme il est écrit au sujet du verset « Et j'ai supplié », etc. On comprendra ainsi ce qui a été expliqué ailleurs, dans la paracha de Beréchit, dans le discours commençant par « Allez et contemplez » : la techouva est appelée guérison, et la Torah également, car elles ont précédé le monde, etc. Voir là-bas.)

וגילוי זה עיקרו מצד אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] מצד עצמו שלמעלה מאתעדל"ת [מאתערותא דלתתא] כמ"ש ויעבור ה' על פניו ויקרא כו'.

Cette révélation provient principalement de l'éveil d'en haut qui vient de lui-même, supérieur à l'éveil d'en bas, comme il est écrit : « Havaya passa devant lui et proclama », etc.

וזהו שנק' קדושתו שלמעלה מקדושתכם כו' וע"י המשכה זו מתקנים כל הפגמים שפגמו ע"י העונות וחטאים

Et c'est cela qui est appelé « Ma sainteté, qui est au-dessus de votre sainteté », etc. Par cette propagation, tous les défauts causés par les fautes et les péchés sont réparés,

שהם מגיעים עד בחי' קדש העליון שהוא מקור אור המצות אבל כשנמשך מבחי' קדושת שלמעלה מקדושתכם ניתקנו ונתמלאו כל החסרונות שבבחי' קדש העליון כו'.

qui atteignent jusqu'au niveau du kodesh suprême, source de la lumière des mitsvot ; mais lorsque [la lumière] est attirée depuis le niveau de « Ma sainteté, qui est supérieure à votre sainteté », toutes les déficiences du niveau du kodesh suprême sont réparées et comblées, etc.

20 וזהו בחינת ומדרגת בעלי תשובה שלמעלה מבחי' צדיקים גמורים כי הצדיקים גמורים ממשיכים מבחי' קדש.

Et tel est le niveau et le rang de ceux qui font techouva, supérieur à celui des justes parfaits : car les justes parfaits font descendre le niveau de kodesh ;

ולכן יאמרו לפניהם קדוש אבל גדולה בחי' תשובה בחילא יתיר שממשיך מבחי' קדושת שלמעלה מקדושתכם. ולכן אומרים המלך הקדוש בכל עשיית [עשרת ימי תשובה]:

c'est pourquoi l'on dira devant eux : « Saint » (kadoch). Mais le niveau de la techouva est supérieur, car elle agit « avec une force plus grande » et fait descendre le niveau de « Ma sainteté, qui est au-dessus de votre sainteté ». C'est pourquoi nous disons « le Roi saint » durant les Dix Jours de Techouva.

21 ד וזהו כי כארץ כו' וכגנה כו' גי'ע [גן עדן] העליון והתחתון יצמיחו גילוי זיו השכינה מאתעדל"ת [מאתערותא דלתתא] זרועה של מעשה המצות וצמיחה זו היא גילוי מבחי' קדש העליון אשר קדשנו במצותיו כו'.

(4) Et voici le sens de « Car, comme la terre », etc., « et comme un jardin », etc. : le Gan Eden supérieur et inférieur feront germer la révélation du rayonnement de la Chekhina, issue de l'éveil d'en bas et de l'ensemencement accompli par la pratique des mitsvot ; cette croissance est une révélation du niveau du saint suprême, « Qui nous a sanctifiés par Ses commandements », etc.

כן אד' הוי'. ב' שמות אלו המתגלים בר"ה [בראש השנה] ויוהכ"פ [ויום הכפורים] שם אד' היינו בחי' ר"ה [ראש השנה] כי הוא בחי' שתמליכוני עליכם דינא דמלכותא דינא אותיות אד' כו'

«Ainsi [fera] Ado-nai Havaya» : ces deux Noms se révèlent à Roch Hachana et à Yom Kippour. Le Nom Ado-nai correspond au niveau de Roch Hachana, car c'est le niveau de « vous Me ferez régner sur vous » ; « la loi (dina) du royaume est loi » — [dina étant formé des] lettres de Ado-nai —, etc. ;

ושם הוי' בניקוד אלקים היינו בחי' יוהכ"פ [יום הכפורים] יצמיח גילוי אור עליון יותר היינו מבחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] דקדושתו שלמעלה מקדושתכם ועל זה נאמר אדי' הוי' אתה החלות כו'.

et le Nom Havaya vocalisé [avec les voyelles] d'Elokim correspond au niveau de Yom Kippour; [il] «fera germer» la révélation d'une lumière encore plus élevée, à savoir du niveau de l'éveil d'en haut de «Ma sainteté, qui est au-dessus de votre sainteté». À ce sujet, il est dit: «Ado-nai Havaya, Tu as commencé», etc.

ועמ"ש בפי' ואתחנן ע"פ אתה החלות כו'. ועמ"ש בפי' שלח בדי"ה ועתה יגדל נא כח אדי' כו' נושא עון כו'.

Et voyez ce qui est écrit dans la paracha Vaet'hanan à propos du verset «Tu as commencé», etc. Voyez aussi ce qui est écrit dans la paracha Chelah, dans le discours qui commence par «Et maintenant, que la force d'Ado-nai soit grande, je T'en prie», etc., au sujet de «portant la faute», etc.

(ועמ"ש בביאור ע"פ באתי לגני בענין אריתי מורי. ועיין בפי' שלח) (קנ"ט א') ובהרמ"ז [ובהרב משה זכות] שם

(Et voyez ce qui est écrit dans l'explication du verset «Je suis venu dans Mon jardin», au sujet de «J'ai recueilli ma myrrhe»; voyez aussi [le Zohar,] la paracha Chelah, folio 159a), ainsi que le Ramaz à cet endroit,

גבי תלת עלמין אית ליה לקוב"ה [לקודשא בריך הוא] כנגד ג"ע [גן עדן] העליון והתחתון כו' יעו"ש [יעויין שם] ועיין בפי' בא (דל"ה א') גבי דורע בגנתא ומש"ש [ומה שכתוב שם] במק"מ [במקדש מלך] בשם הרח"ו [הרבי חיים ויטאל].

à propos de «Le Saint béni soit-Il possède trois mondes», correspondant au Gan Eden supérieur et inférieur, etc.; voyez là-bas. Voyez aussi la paracha Bo (folio 35a), à propos de «celui qui sème dans le jardin», ainsi que ce qui est écrit là-bas dans le Mikdash Melekh au nom de Rabbi 'Haïm Vital.

גם י"ל [יש לומר] שייכות לגילוי בחינה זו ברי"ה [בראש השנה] ויוהכ"פ [יום הכפורים] כי הנה כתיב ויטע ה' אלקים גן בעדן מקדם.

On peut également expliquer le lien entre la révélation de ce niveau et Roch Hachana et Yom Kippour. Car il est écrit: «Et Havaya Elokim planta un jardin en Eden mikedem (d'avant).»

ה' אלקים שם מלא. עיין ברבות בראשית פט"ו [פרק ט"ו / פרשה ט"ו] ובזח"ג [ובזהר חלק ג] נשא (קל"ח ב'). והנה וישם שם את האדם אשר יצר היה בר"ה [בראש השנה] יום ברוא אדה"ר [אדם הראשון].

«Havaya Elokim» est un Nom complet; voyez Beréchit Rabbah, chapitre 15, et le Zohar, partie III, Nasso (folio 138b). Or, «Il plaça là l'homme qu'Il avait formé» eut lieu à Roch Hachana, le jour où Adam, le premier homme, fut créé.

וזהו ענין כשמחך יצירך בג"ע [בגן עדן] מקדם ומבואר במ"א פ"י מקדם היינו בלי אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] אלא מפני כי חפץ חסד הוא.

Et telle est la signification de «Comme Tu as réjoui Ta créature dans le Jardin d'Éden mikedem (depuis l'origine)»; il est expliqué ailleurs que mikedem signifie sans éveil d'en bas, mais parce qu'«Il désire la bonté».

ועיין בגמרא פ"ד דפסחים (דנ"ד א') בענין מקדם ועמ"ש סד"ה ראה אנכי נותן והנה לכן גם בכל ר"ה [ראש השנה] מתעורר בחי' זו להיות וכגנה זרועיה כו' כן כו' ועמ"ש בד"ה כי כאשר השמים החדשים.

Voyez aussi la Guemara, chapitre 4 de Pessa'him (folio 54a), au sujet de mikedem; et voyez ce qui est écrit à la fin du discours commençant par «Voyez, je place devant vous». C'est pourquoi, à chaque Roch Hachana également, ce niveau est éveillé, afin que «comme un jardin fait pousser les choses qui y sont semées», etc., «ainsi», etc. Voyez aussi ce qui est écrit dans le discours commençant par «Car, de même que les nouveaux cioux».

ופי' יצמיח צדקה. כי צדקה הוא בחי' שם אד'. אי דין שהדין נמתק ע"י אלף פלא עליון כו'.

Et le sens de «fera germer la justice (tsedaka)» est le suivant: tsedaka est le niveau du Nom Adonai, alef [et] din (jugement): le jugement est adouci par l'alef, le péla (merveille) suprême, etc.

וזהו ג"כ ענין צדקה צדק ה' כי צדק איהי דין וכשנמתק הדין ע"י ה' חסדים נק' צדקה.

Et telle est également la signification de tsedaka: tsedek avec un hé. Car tsedek est le jugement, et lorsque celui-ci est adouci par les cinq 'Hassadim (bontés), il est appelé tsedaka.

וכמ"ש בזהר בחקתי (דק"ג ע"ב) ועיין בהרמ"ז [בהרב משה זכות] שם ובאדר"ז [ובאדרא זוטא] (דרצ"א ע"ב ודרצ"ב ע"א) וע"ז נאמר צדק מלאה ימינך וכמ"ש במ"א ע"פ ולא אבה הו"י אלקיך לשמוע אל בלעם כו' ע"ש.

Comme il est écrit dans le Zohar, Be'houkotaï (folio 113b); voyez aussi le Ramaz à cet endroit, ainsi que l'Idra Zouta (folio 291b et folio 292a). C'est à ce propos qu'il est dit: «Ta droite est pleine de justice (tsedek)»; et comme il est écrit ailleurs, au sujet du verset «Mais Havaya, ton D.iieu, ne voulut pas écouter Bilaam», etc.; voyez là-bas.

והענין כי הנה צדיק ה' בכל דרכיו וכתוב צדיק ה' צדקות אהב. פי' צדיק היינו בעל צדקה עד"מ הצדקה הגשמית שניתנת לעני להחיות

Voici l'explication: «Havaya est juste (tsaddik) dans toutes Ses voies», et il est écrit: «Havaya est juste; Il aime les actes de justice (tsedakot).» Le sens de tsaddik est celui qui pratique la tsedaka (charité); ainsi, à titre de comparaison, la charité matérielle est donnée à un pauvre pour ranimer

רוח שפלים כך הקב"ה בכבודו ובעצמו עושה צדקה להחיות רוח שפלים שהן כל העולמות דכולא קמיה כלא חשיב כו' ועיקר המשכה זו היא בר"ה [בראש השנה] כי

«l'esprit des humbles»; de même, le Saint béni soit-Il, dans Sa gloire et en Son être même, pratique la tsedaka «pour ranimer l'esprit des humbles», qui sont tous les mondes, car «tout est considéré comme néant devant Lui», etc. Et ce flux est principalement attiré à Roch Hachana. Car

הנה בר"ה [בראש השנה] נמשך ג"כ אור ושפע אלקי' לכל א' בתורה ועבודה לכל השנה כנודע בפ"י כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב.

à Roch Hachana également, une lumière et un flux divins sont attirés vers chacun, pour la Torah et le service divin de toute l'année, comme on le sait d'après l'explication de «Car c'est une loi pour Israël, un jugement du D.ieu de Yaakov».

22 והגם שנאמר לשון משפט שהאדם נידון בנפשו איך וכמה יומשך גילוי אלקות בנפשו. ואופן הדין והמשפט תלוי במעשיו של אדם בשנה העברה כו'.

Et bien que le terme mishpat (jugement) soit employé, [cela signifie] qu'une personne est jugée dans son âme quant à la manière et à la mesure dans lesquelles la révélation de la divinité sera attirée dans son âme, et que la nature du jugement et du verdict dépend des actes de la personne au cours de l'année écoulée, etc.,

מ"מ משפט איהו רחמי וכמ"ש באדר"ז [באדרא זוטא] שם וכ"כ [וכן כתב] ברבות באסתר ב פסוק בימי אחשורוש ע"פ הוא ה' אלקינו בכל הארץ משפטיו שמדת רחמיו לעולם.

néanmoins, «mishpat est miséricorde», comme il est écrit dans l'Idra Zouta, à cet endroit ; et il est également écrit dans le Midrach Rabba sur Esther, 2, [à propos] du verset «Aux jours d'A'hachvéroch», au sujet du verset «Il est Havaya, notre D.ieu ; Ses jugements sont dans toute la terre» : Son attribut de miséricorde est éternel.

והיינו שהרחמים ממתיקים הדין ועי' בזהר ויקרא (דט"ו סע"א [סוף עמוד א] וע"ב) ובפרשה אמור (דף ק') ובפי' לך לך (דפי"ז ע"פ) ומלכי צדק מלך שלם כו' ע"ש.

C'est-à-dire que la miséricorde adoucit le jugement. Voyez à ce sujet le Zohar, Vayikra (folio 15, fin du côté a et côté b), ainsi que la Paracha Emor (folio 100) et la Paracha Le'h Le'ha (folio 87), sur le verset « Et Malki-Tsedek, roi de Chalem », etc. ; voyez là-bas.

וזהו לך אדי הצדקה ולנו כושת הפנים. והיינו בחי' השפעה לבעלי תשובה שע"י החטאים ועונות חסרו לו הלבושים הנעשים מתומ"צ [מתורה ומצות] וזהו ולנו כושת הפנים.

Et c'est là le sens de « À Toi, Ado-nai, la justice, et à nous la honte au visage. » Cela désigne le niveau de l'influx accordé aux baalei techouva : à cause des péchés et des fautes, il lui manque les vêtements que forment la Torah et les mitsvot ; c'est cela, « et à nous la honte au visage ».

כי הנה אנו אומרים ותן בלבנו בינה כו' לעשות ולקיים כו'. ועי"ז ולא נבוש כו'

Car nous disons : « Et donne à notre cœur la compréhension », etc., « afin d'accomplir et de mettre en pratique », etc. ; grâce à cela, « nous ne serons pas couverts de honte », etc. ;

משא"כ כשחטא הוא בחי' ולנו כושת הפנים וכמו שכתוב בזהר אמור (דפי"ט ב') אך ע"י התשובה והיא גי"כ בחי' כושת הפנים.

tandis que lorsqu'on a péché, on se trouve au niveau de « et à nous la honte au visage », comme il est écrit dans le Zohar, Emor (folio 89b). Mais par la techouva, qui est elle aussi un niveau de honte au visage,

וכענין יראה בשת להתבושש מאור א"ס ב"ה וכמשי"כ [וכמה שכתוב] בסש"ב [בספר של בינונים] פרק מ"ג ובהערה לתיקון חצות. עי"ז לך אדי הצדקה למלאות כל הפגמים ע"י יג"מ [י"ג מדות] הרחמים כו'.

comme dans le cas de la yira boché (crainte [qui est] honte), le fait d'avoir honte devant la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, comme il est écrit dans le Sefer Chel Beinonim (Tanya), chapitre 43, et dans la note sur Tikkoun 'Hatsot : grâce à cela, « À Toi, Ado-nai, la justice », pour combler toutes les lacunes par les Treize Attributs de miséricorde, etc.

ועמ"ש בד"ה ושמתי כדכד בענין שמש צדקה. וענין תהלה הוא נמשך משם הוי' בניקוד אלהים שהוא בחי' יוהכ"פ [יום הכפורים].

Voyez aussi ce qui est écrit dans le discours commençant par « Et Je ferai [tes fenêtres] de kadkod », au sujet du « soleil de justice ». Quant à la tehila (louange), elle est attirée du Nom Havaya vocalisé avec [les voyelles de] Elokim ; c'est le niveau de Yom Kippour.

פ"י תהלה לשון הילול ושבח וגם לשון בהילו נרו כו' הארה בבחי' גילוי ושניהם אמת

Le sens de tehilla : ce terme désigne la louange et l'éloge, mais aussi [comme dans] « lorsque Sa lampe brillait » (behilo neiro), etc., un rayonnement sous une forme dévoilée ; et les deux sens sont vrais,

כי זה נמשך מזה וכמ"ש כל הנשמה תהלל י"ה שע"י סידור שבחיו של מקום שזהו ענין פסוקי דזמרה עי"ז ממשיך הארה אלקית על נפשו.

car l'un découle de l'autre, comme il est écrit : « Que toute âme loue Yah » : en énumérant les louanges du Maître du monde — ce qui constitue le sujet des Pessouké déZimra — on attire ainsi un rayonnement divin sur son âme.

23 והנה ע"י הארה זו נדחה ג"כ החשך דנה"ב [דנפש הבהמית] המסתיר. ולכך נקראו ההילולים דהללו יה

פסוקי דזמרה מלשון זמיר עריצים שנכרתו ונזמרו הקליפות המסתירים כו'

À présent, par cette illumination, l'obscurité dissimulatrice de l'âme animale est elle aussi repoussée. C'est pourquoi les louanges de « Hallelou Yah » sont appelées Pesouké Dézimra, d'après l'expression « abattre les tyrans » (zemir) : les kelipot dissimulatrices sont retranchées et élaguées, etc.

וזהו רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם לעשות נקמה בגוים שע"י בחי' רוממות אל בגרונם והיא בחי' כל הנשמה תהלל י"ה עי"ז נמשך חרב פיפיות כו' להעביר החשך דנה"ב [דנפש הבהמית].

Et c'est là « Les exaltations de D.ieu sont dans leur gorge, et une épée à deux tranchants dans leur main, pour exercer la vengeance sur les nations » : par le niveau de « Les exaltations de D.ieu dans leur gorge », qui est le niveau de « Que toute âme loue Yah », l'« épée à deux tranchants », etc., est attirée afin d'écarter l'obscurité de l'âme animale.

24 וביום הכיפורים שהוא בחינת יכפר עליכם לטהר אתכם כו' עי"ז נאמר הוי' יצמיח תהלה זו בנפש נגד

כל הגוים

Et le jour de Yom Kippour, qui correspond au niveau de « Il fera expiation pour vous afin de vous purifier », etc., c'est à ce sujet qu'il est dit que Havaya « fera germer » cette « louange » dans l'âme « devant toutes les nations » ;

והיינו שע"י הארה זו נעשה ב' בחי' האחת להיות הגילוי בנה"א [בנפש האלקית] שיבא לבחי' כל הנשמה תהלל.

c'est-à-dire que, par ce rayonnement, deux effets se produisent. Le premier : qu'il y ait une révélation dans l'âme divine, de sorte qu'elle parvienne au niveau de « Que toute âme loue ».

25 ועמ"ש בד"ה שיר השירים בענין התהללו בשם קדשו. והבי' שע"י נדחה החשך של הנה"ב [הנפש הבהמית] לכך נאמר שם הוי' בניקוד אלקים ששם זה מצמיח תהלה זו

Et voyez ce qui est écrit dans le discours intitulé «Le Cantique des cantiques», à propos de «Glorifiez-vous dans Son saint Nom». Le second effet est que, par cela, l'obscurité de l'âme animale est repoussée. C'est pourquoi le Nom Havaya est écrit avec les voyelles d'Elokim, car ce Nom fait germer cette louange :

כי הגילוי הוא ע"י שם הוי' וע"י ניקוד אלקים הוא לדחות החושך ולהעביר רוה"ט [רוח הטומאה] וגם כי la révélation se fait par le Nom Havaya, tandis que les voyelles d'Elokim servent à repousser l'obscurité et à écarter l'esprit d'impureté. Et aussi, car

הנה דרך כלל הן שני מונעים. הא' נמשך מחסד דקליפה והוא הקרירות שגורמת מניעת היגיעה בועשה טוב.

en général, il y a deux obstacles. Le premier provient du 'Hessed de la kelipa : c'est la froideur, qui empêche de fournir des efforts pour «faire le bien».

26 והבי' מבחי' גבורה דקליפה שהוא החמימות לגרום תאות איסור כו' ופרטי כל התאוות והמונעים נמשכים מב' דברים אלו וע"י שם הוי' בניקוד אלקים שהוא בחי' חו"ג [חסד וגבורה] עליונים דקדושה נכרתים ב' מונעים הנ"ל כו'.

Le second provient du niveau de la Guevoura de la kelipa : c'est la chaleur, qui suscite le désir de ce qui est interdit, etc. Tous les désirs particuliers et tous les obstacles découlent de ces deux choses. Et par le Nom Havaya vocalisé avec [les voyelles de] Elokim, qui correspond au 'Hessed et à la Guevoura supérieurs de sainteté, les deux obstacles mentionnés plus haut sont tranchés, etc.

ולכן אומרים ביוהכ"פ [ביום הכפורים] ז"פ [ז' פעמים] הוי' הוא האלקים כי האור והגילוי דיוכ"פ [דיום כפור / דיום הכפורים] הוא מבחי' שם הוי' בניקוד אלקים:

C'est pourquoi, à Yom Kippour, nous disons sept fois : «Havaya, c'est Lui Elokim», car la lumière et la révélation de Yom Kippour proviennent du niveau du Nom Havaya vocalisé avec [les voyelles de] Elokim.

27 עוי"ל [עוד יש לומר] בענין כי כארץ עפמ"ש [על פי מה שכתוב] ע"פ וזאת המצוה אשר צוה ה' לעשות בארץ

שמע ישראל כו' ע"ש וממשי"ש [וממה שכתוב שם] יובן בתוספת ביאור ענין כי כארץ כו'

On peut encore expliquer le sujet de «Car comme la terre» à partir de ce qui est écrit au sujet du verset: «Et voici le commandement que Havaya a ordonné d'accomplir dans le pays: Écoute, Israël», etc.; voyez là-bas. Ce qui y est écrit permettra de comprendre plus clairement le sujet de «Car comme la terre», etc.:

כן כו' דכמו שהצמיחה בק"ש [בקריאת שמע] היא בכל מאדך כן נמשך בר"ה [בראש השנה] ויוהכ"פ [ויום הכפורים] בחי' צמיחה בחי' תשובה עילאה מבחי' עליונה יותר. כי יש כמה מדרגות בבחי' רצון עליון דבכל מאדך כמבואר ע"פ האזינו השמים.

«ainsi», etc. De même que la croissance dans le Chema atteint «de toutes tes forces» (be'hol me'o-dékha), de même, à Roch Hachana et à Yom Kippour, est attiré un niveau de croissance, celui de la techouva supérieure, provenant d'un niveau encore plus élevé. Car il existe plusieurs degrés dans le niveau de la volonté suprême exprimée par «de toutes tes forces», comme cela est expliqué au sujet du verset «Écoutez, cieux».

28 והנה פשט הענין שתלה הפסוק זה בזה כי כארץ וכגנה כו' כן אדי כו' היינו

Or, le sens simple de la raison pour laquelle le verset fait dépendre une chose de l'autre — «Car, comme la terre... et comme un jardin», etc., «ainsi [Ado-nai]», etc. — est

כי הצמיחה הזאת בר"ה [בראש השנה] ויוהכ"פ [ויום הכפורים] הוא לפי ערך הזריעה בתחלה בקיום התורה ומצות כל השנה וכמ"ש משפט לאלקי יעקב כו'

que cette croissance à Roch Hachana et à Yom Kippour est proportionnelle aux semailles faites auparavant, par l'accomplissement de la Torah et des mitzvos tout au long de l'année; ainsi qu'il est écrit: «un jugement pour le D.ieu de Yaakov», etc.

וגם בתשובה תליא מילתא כי אף שנמשך בחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] עליונה שלמעלה מקדושה הנמשכת ע"י מעשה המצות בכל השנה כו'

Et la chose dépend également de la techouva. Car, bien qu'un éveil supérieur d'en haut soit attiré, au-delà de la sainteté attirée par l'accomplissement des mitzvos tout au long de l'année, etc.,

על כל זה השראה והמשכה זו הוא לפי ערך השלימות הנמשך ע"י התורה והמצות בכל השנה וכמ"ש במ"א ע"פ פתחי לי כו'

néanmoins, cette présence et cette attraction sont proportionnelles à la perfection attirée par la Torah et les mitzvos tout au long de l'année, comme il est écrit ailleurs, à propos du verset «Ouvre-moi», etc.

וזהו כן אד' הוי' יצמיח היינו על ידי תשובה תתאה שהיא בבחי' שם אד' וע"י תשובה עילאה שהיא בבחי' שם הוי' בניקוד אלקים והם בחי' פנימיות ארץ תתאה ועילאה

Et c'est là le sens de «ainsi Ado-nai Havaya fera germer»: par la techouva inférieure (techouva ta-ta'a), qui relève du Nom Ado-nai, et par la techouva supérieure, qui relève du Nom Havaya vocalisé avec [les voyelles de] Elokim; celles-ci sont le niveau de la dimension intérieure (pnimiyout) de la terre inférieure et de la terre supérieure.

כי עשר קדושות הם בארץ עד בחי' קדש הקדשים פנימיות העשר קדושות שמשם יצמיח סליחת העונות ונק' ההר הטוב והלבנון שמלבין עוונותיהם ברבות ר"פ ויקרא

Car il existe dix degrés de sainteté dans le pays, jusqu'au degré du Saint des saints, la dimension intérieure des dix degrés de sainteté, d'où germera le pardon des fautes; et ce lieu est appelé «la bonne montagne et le Liban», car il blanchit (malbin) leurs fautes, [comme l'enseigne le] Midrash Rabbah au début de Parshas Vayikra.

וזהו דבפ' אמור כתיב שבת שבתון הוא לכם הוא לשון זכר ובפ'אחרי כתיב שבת שבתון היא לכם היא לשון נקבה.

Et c'est pourquoi, dans Parshas Emor, il est écrit: «Il (hu) est un Chabbat de repos pour vous», hu étant masculin, tandis que dans Parshas Acharei, il est écrit: «Elle (hi) est un Chabbat de repos pour vous», hi étant féminin.

29 והיינו ע"ד איש מזריע תחלה יולדת נקבה דהיינו כשהמשכה היא מבחינת אתעדל"ע [אתערותא דלעילא]

לבד כשאין שלימות באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] וע"ז נאמר בפ' אחרי שבת שבתון היא לכם כו'

Cela s'inscrit dans la logique de «[lorsque] l'homme émet sa semence en premier, elle donne naissance à une fille»: autrement dit, lorsque l'effusion provient uniquement du niveau de l'éveil d'en haut, sans que l'éveil d'en bas soit complet. C'est à ce sujet qu'il est dit dans la parachat A'harei: «Elle (hi) est un Chabbat de repos pour vous», etc.

חקת עולם שמ"מ נמשך גילוי זה מאתעדל"ע [מאתערותא דלעילא] בבחי' חקת עולם היינו אף גם כשלא
אכשור דרי כ"כ [כל כך] אלא שאז היינו בחי' שבת שבתון היא לשון נקבה.

«Un statut éternel»: cette révélation est néanmoins attirée d'en haut, par l'éveil d'en haut, sous la
forme d'«un statut éternel»; autrement dit, même lorsque les générations ne sont pas si méri-
tantes. Mais alors, elle est au niveau de «Elle (hi) est un Chabbat de repos», au féminin.

משא"כ בפי' אמור כתיב שבת שבתון הוא לכם והיינו לפי שנאמר ועניתם את נפשותיכם בתשעה כו'
היינו בחי' אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] בשלימות בעשי"ת [בעשרת ימי תשובה] ועי"ז יולדת זכר כו':

En revanche, dans la parachat Emor, il est écrit: «Il (hu) est un Chabbat de repos pour vous». C'est
parce qu'il est dit: «et vous affligerez vos âmes le neuvième», etc.; il s'agit du niveau d'un éveil
complet d'en bas durant les Dix jours de Techouva. Ainsi, «elle donne naissance à un garçon», etc.

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/likutei-torah/nitzavim/6/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak